

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Bw/4 № 51186 /II

539475
Poczta polowa 53 6. listopada 1920 r.

Ścisłe tajne

trzymać pod zamknięciem!

PILNE

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

w W a r s z a w i e .

W załączeniu przesyła się do wiadomości odpis wyciągu
z raportu Attaché Wojsk.P.P.w Bukareszcie za Nr.2174 z
dnia 30.X.b.r.

1 załącznik:

Otrzymują:
Gen.Adjut.Nacz.Wodza.do wiadomości
M.S.Wojsk.Oddz.II.Sztabu "
M.S.Zagr. Of.14czn. "

w.z.Szefa Oddziału II:

Matuszewski m.p.

Ppżk.p.d.Sztabu Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

Dz. 539475 dnia 4 XI 1920 r.
Wydział

Bukareszt 30 października 1920.-

Attache Wojskowy
przy poselstwie Polskim
w Bukareszcie
L. 2174.-

Do Naczelnego Dowództwa W.P.

Oddział II-1

w W a r s z a w i e.

A.

Od ostatniego mego raportu z 23 b.m. pozostaje stbsunkowo niewiele do zanotowania.

Wcielanie rocznika 1821 rozpoczyna się pojutrze t.j. od 1-go listopada począwszy.

Wewnątrz armji z ostatniego tygodnia niem żadnych większych wypadków do zanotowania, pozatem wysoce charakterystycznym szczegółem, że mimo używania wojska w całej rozciągłości do łamania strejku kolejowego, nigdzie nie dało się zauważyć najmniejszych oznak skrajnej agitacji w wojsku, a nawet nie było słyhać o próbach tutejszych socjalistów oddziaływania i podburzania wojska.

Wrodzona skłonność żołnierza rumuńskiego do posłuszeństwa odniosła pełny sukces nad zupełnie nieudanym strejkiem.

W ciągu strejku sztab generalny rumuński ogłasza komunikaty o przebiegu strejku i jego zwalczania przez zarządzenia wojskowe powołując się nawet dosłownie, że "odebranie chleba kolejarzom" i usuwanie z zajmowanych mieszkań odnosi wszędzie dobry skutek i spotyka się z uznaniem szerokich kół". Dziś strejk jest zupełnie usunięty, zarządzenia wojskowe są kolejno znoszone, władze cywilne w kolejnictwie przychodzą w pełni do głosu.

Poniżej podaję skład najwyższej rady wojennej o której otwarczeniu donosiłem w raporcie poprzednim. Przewodniczy minister wojny, z urzędu wchodzi w skład inspektorowie armji i szef sztabu generalnego, pozatem następujące generałowie korpusu: Wajtoiano, Ramniceano, i Const. Cristesco, generałowie dywizji: Stratilesco i Lupesco, szef wojskowy przy dworze gen. Pawł Angelesco, wreszcie gen. brygady Stefanesco Amza, sekretarz gen. ministerjum wojny.

Bukareszt, 30 października 1920.

2174.-

Pozatem członkami zastępczymi Rady Wojennej zamianowani zostali: gen. dywizji: Istrati, Referendare, Mardaresco i Sinesco.

Z wybitniejszych zmian personalnych pozostaje do zanotowania ustąpienie inspektora marynarki admirała Gracoski, który przeszedł w stan spoczynku.

W sprawie zaopatrzenia armii rumuńskiej ministerstwo wojny prowadzi nieznane mi bliżej pertraktacje z tutejszym attaché wojskowym francuskim.

Odnosnie do strony politycznej-wojskowej zaniepokojenie zarówno w kołach wojskowych rumuńskich, jak w misji wojskowej francuskiej i wranglowskiej, wywołały wiadomości o pertraktacjach Pawlenki z bolszewikami w sprawie zawieszenia broni. Ponieważ równocześnie widocznem było, że Wrangel opuściwszy Marijopol i cofnąwszy się z pod Ekaterynosławia, z powrotem oparł się o swój dawny front Aleksandrowsk-Orechów, a nawet wobec wiadomości o stracie Gulajpola i Orachowa bardziej się jeszcze terytorjalnie skupia, widoki na wspólną akcję, względnie na nawiązanie łączności przez Wrangla z Ukraińcami, znacznie się zmniejszyły. Na najrozmaitsze zapytania w sprawie zawieszenia broni przez Ukraińców zasłaniałem się wszędzie istotnym brakiem jakichkolwiek wiarygodnych informacji pod tym względem.

Bukareszt, 30 października 1920.

No. 2174.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

E.

Ostatni tydzień polityczny w Rumunii stał pod znakiem spraw bliżej nas nieobchodzących t.j. komentarzy w związku ze śmiercią króla greckiego i spraw strejkowych.

Inne dobitniejsze sprawy zwłaszcza polityki zagranicznej zeszły bardziej na drugi plan. W zwalczaniu strejku generalnego względnie jedynej części jego zrealizowanej t.j. kolejowego, wykazał niewątpliwie Averesco znajomość psychologii własnego narodu i przystąpił do łamania strejku środkami, które gdzieś indziej wywołałyby skutek wręcz przeciwny, a nawet małą, rewolucję. Po zarządzeniach mobilizacyjnych i innych o których donosiłem przyszły takie środki jak odebranie racji chleba kolejarzom, wyrzucanie z godziny na godzinę wśród zimy na bruk rodzin strejkujących kolejarzy, którzy mieli mieszkania rządowe, jednym słowem środki, które w innych krajach Europy ze względu na sytuację polityczną dawno zarzucone być musiały. W Rumunii jednak to zdecydowane stanowisko Averesci oparte o bezwzględną egzekutywę wojska, poparte niechęcią całego ogółu do strejku i niskim stanem intelektualnym robotników odniosło pełny sukces. Rzadko kiedy zdarza się widzieć strejk kończący się tak pełnym niepowodzeniem jak obecny w Rumunii, nawskróś zbolszewizowani przewodcy robotników, przeważnie zresztą żydowscy adwokaci i dziennikarze (procent robotników żydowskich tutaj minimalny) starali się jedynie uratowanie jakichkolwiek pozorów, że strejk został zakończony z ich dyrektywy. Ponieważ Averesco tych, którzy przedstawili rządowi ultimatum grożące strejkiem generalnym, kazał prosto zaaresztować, pozostawił na wolnej stopie prowodyrów widząc, że strejk siłą rzeczy upada, wszystkie podobne instytucje jak elektrownie, fabryki etc... fungują, a zarazem coraz więcej pociągów zostaje uruchomionych, próbowali zawrzeć jakąkolwiek umowę z rządem już w roli mediatorów starając się przynajmniej o uwolnienie aresztowanych. Nie mogąc niczego osiągnąć, zadowolnili się oświadczeniem rządowym, że z chwilą skończenia strejku zarządzenia wojskowe o ile nie będą potrzebne, zostaną cofnięte, a ci, którzy zostali zaaresztowani za zachęcanie do strejku, o ile się okaże, że nie są winni zbredni podburzania

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

No. 2174.

Bukareszt, 30 października

1920.-

przeciw państwu, - i telegraficznie rozysłali do związków robotniczych rozkaz zaprzestania strejku, jakkolwiek ten strejk faktycznie już przed tem się skończył i praca wszędzie była w toku.

Jedynymi rezultatami tej nieudanej próby politycznego sterowania rządu przez procentowe niesłuchanie słaby w Rumunji element robotniczy, pozostają wewnątrz tarcia w tutejszej partji socjalistycznej i zmisny w rolach kierowników. Dla opłakanego stanu kolejnictwa rumuńskiego, cierpiącego na osławiony brak lokomotyw dla aprowizacji tego rolniezo tak bogatego kraju, przybył tylko nowy szczegół t.j. że maszyniści popsuli szereg lokomotyw, względnie twierdzą. że są popsute, a komunikacja rumuńska, o ile to było możliwe, wygląda jeszcze gorzej niż była.

Na tle powyższych wypadków przeszła bez większego wrażenia oficjalnie ogłoszona, a oddawna spodziewana dymisja przekupnego ministra Handlu i Przemysłu Tasloano. Averesco, który zastępczo prowadzi ministerstwo spraw zagranicznych objął obecnie także ministerjum handlu i przemysłu i z miejsca wydał rozkazy mające na celu oczyszczenie tej stajni Augjasza przekupstwa i oszustw. Dawne niezrealizowane pozwolenia eksportowe zostały anulowane, wszystkie pozwolenia eksportowe mają na przyszłość być ogłaszane w dzienniku rozporządzeń, stronom niewolno interweniować po poszczególnych biurach, gdzie zwykle to miało charakter układów o wysokość łapówki i.t.p. jednym słowem próby uzdrowienia atmosfery, do których znawcy stosunków odnozą się więcej niż sceptycznie spodziewając się, że już do kilku tygodni zecznie się po staremu.

Goma m.p.

Major:

P.S. - Proszę o skoregowanie zauważonego błędu w raporcie No. 2155 z 23 b.m.: strona 6-a : Podane tam zwołanie parlamentu rumuńskiego odbędzie się 28 listopada, a nie 28 października. Według konstytucji parlament zbiera się na 15-go. Averesco chce zyskać na czasie w interpretował czas zwołania parlamentu wedłu starego stylu wbrew zaciekłym protestom opozycji.

La zgodności:
[Signature]

Goma m.p.

FILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York